

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/269/2015
Identifikačné číslo spisu:	5311207880
Dátum vydania rozhodnutia:	06.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5311207880.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci v právnej veci navrhovateľov 1/ M. I. bývajúcej v H., 2/ Z. I., bývajúceho v Y., 3/ I. I., bývajúceho bytom H., 4/ S. N. bývajúcej v H., 5/ Q. I., bývajúceho vo I., zastúpených Advokátskou kanceláriou VARMUS, s.r.o., IČO: 36863203, so sídlom v Čadci, Palárikova č. 83, proti odporkyni F. U., bývajúcej v H., zastúpenej JUDr. Antonom Kupšom, advokátom so sídlom v Čadci, Moyzesova č. 34, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 11 C 155/2011, o dovolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. septembra 2014 sp. zn. 5 Co 181/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Navrhovateľom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Navrhovatelia 1/ až 5/ sa v konaní domáhali určenia, že nehnuteľnosť nachádzajúca sa v katastrálnom území H., ktorá je zapísaná v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. XXXXX ako KNC parcela č. 4293/1 - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 224 m² (ďalej len „sporná parcela“) patrí v podiele 6/16 do podielového spoluvlastníctva zomrelého I. I., ktorý naposledy býval v H.. Poukazovali na to, že sporná parcela je totožná s pozemkovoknižnou parcelou č. 22964, ktorá je zapísaná vo vložke č. 4118 pre katastrálne územie Y.. Sporná parcela je prístupová cesta, ktorá spája novú cestu so starou cestou a používa sa ako prístup k autobusovej zastávke. Právni predchodcovia navrhovateľov S. I. a M. I. rodená H. nikdy nepreviedli svoje spoluvlastnícke práva na odporkyňu alebo jej právnych predchodcov. Spornú parcelu využívali miestni obyvatelia ako prístupovú komunikáciu k svojim nehnuteľnostiam a k autobusovej zastávke. Pôvodnej odporkyni (D. U.) bolo v rozpore s právnymi predpismi vydané notárske osvedčenie o vydržaní, ktorému nepredchádzalo udelenie súhlasu spoluvlastníkov zapísaných v pozemkovej knihe alebo ich právnych nástupcov na vydanie takéhoto osvedčenia.

Pôvodná odporkyňa D. U. považovala proti nej smerujúci návrh navrhovateľov za nedôvodný. Tvrdila,

že v minulosti bola pôvodná pozemkovoknižná parcela č. 22964 v prírode reálne rozdelená na základe reálnej del'by medzi pôvodnými spoluvlastníkmi. Tá časť parcely, ktorú držala od roku 1962 na základe kúpnej zmluvy, pripadla del'bou P. I. a M. I. rodenej I. V roku 1962 pri jej odpredaji P. I. a Z. I. v prírode ukázali nadobúdateľke hranice, ktoré predstavovali reálnu del'bu. Na vydelenej časti pôvodnej pozemkovoknižnej parcele č. 22964, ktorá patrila P. I., si potom postavila rodinný dom súpisné č. 964. Odvtedy si nikto nerobil nároky na spoluvlastnícky podiel 6/16, ktorého sa týka tento spor. Popierala, že by cez spornú parcelu viedla prístupová komunikácia využívaná miestnymi obyvateľmi. Podľa jej presvedčenia navrhovateľom patrí podiel na tej nehnuteľnosti, ktorá v rámci reálnej del'by pripadla ich právnym predchodcom.

Okresný súd Čadca rozsudkom zo 6. novembra 2011 č.k. 11 C 155/2011-124 určil, že sporná parcela patrí v podiele 6/16 do podielového spoluvlastníctva zomrelého I. I., ktorý naposledy býval v H.; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že na základe dokazovania vykonaného výsluchom účastníkov konania a svedkov, ohliadkou miesta a oboznámením sa s listinnými dôkazmi dospel k záveru, že návrh navrhovateľov 1/ až 5/ je dôvodný. Vychádzal z toho, že v pozemkovoknižnej vložke č. 4118 pre katastrálne územie Y. sú ako podieloví spoluvlastníci parcely č. 22964 zapísaní právní predchodcovia navrhovateľov, S. I. v podiele 4/16 a M. I. v podiele 2/16. Na základe rozhodnutia Štátneho notárstva v Čadci z 2. marca 1970 sp. zn. D 694/1968 vydaného v konaní o dedičstve po poručiteľovi S. I. nadobudol jeho spoluvlastnícky podiel 4/16 I. I.. Na základe rozhodnutia Štátneho notárstva v Čadci z 13. novembra 1981 sp. zn. D 960/81 vydaného v konaní o dedičstve po poručiteľke M. I. rodenej H. nadobudli jej spoluvlastnícky podiel 2/16 Z. I. v podiele 1/2 a I. I. v 1/2. Z týchto dedičských rozhodnutí vyplýva, že I. I. nadobudol spoluvlastnícky podiel 4/16 po svojom otcovi S. I. a spoluvlastnícky podiel 2/16 po svojej matke M. I. rodenej H. 2/16 a Z. I. po matke M. I. podiel 2/16. I. I. teda dedením nadobudol spoluvlastnícky podiel 6/16 k pozemkovoknižnej parcele č. 22964. Navrhovateľka 1/ je pozostalá manželka I. I. a navrhovatelia 2/ až 5/ sú jeho deti. Konanie o dedičstve po poručiteľovi I. I. ktorý zomrel XX. novembra XXXX, bolo vedené na Štátnom notárstve v Čadci pod sp. zn. D 19/1990; spoluvlastnícky podiel 6/16 k spornej parcele v ňom prejednaný nebol. Pôvodnej odporkyni bolo protiprávne vydané notárske osvedčenie o vydržaní spornej parcely. Rozpor so zákonom takéhoto vydania osvedčenia o vydržaní je daný tým, že chýbal jeden z nevyhnutných podkladov pre jeho vydanie, a to súhlas navrhovateľov alebo ich právnych predchodcov. Pôvodná odporkyňa nikdy nesplnila podmienky vydržania vlastníckeho práva, lebo spoluvlastnícky podiel na spornej parcele nikdy zákonom stanovenú dobu neužívala na základe dobrej viery, že je jeho (spolu)vlastníčkou - sporná parcela sa miestnymi obyvateľmi užíva ako prístupová cesta. Navrhovatelia ako právní nástupcovia I. I. majú naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, lebo odporkyňa je v katastri vedená ako nositeľka vlastníckych práv k spornej parcele. Z týchto dôvodov opodstatnene podanému návrhu vyhovel a odporkyňu zaviazal zaplatiť navrhovateľom náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podala odporkyňa odvolanie s tým, že súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania. Zopakovala, že v minulosti bola pôvodná pozemkovoknižná parcela v prírode reálne rozdelená medzi niekdajšími spoluvlastníkmi. Túto podstatnú skutočnosť pri ohliadke miesta potvrdili aj právní nástupcovia pozemkovoknižných spoluvlastníkov - P. I. S. Y. a I. T.. Tvrdenie, že došlo k takejto reálnej del'be, podporuje aj oznámenie Správy katastra v Čadci, že dotknutá nehnuteľnosť bola zaevidovaná v roku 1982 na základe administratívneho zápisu. Poprela, že by navrhovatelia mali naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ O.s.p.) na ním požadovanom určení, lebo podstatou sporu bolo právo prechodu cez spornú parcelu, takže určenie (spolu)vlastníctva nie je potrebné. Odporkyňa žiadala vykonať dokazovanie rozsudkom Okresného súdu v Čadci sp. zn. 4 C 838/1981, ktorého závery podľa jej presvedčenia potvrdzujú existenciu ňou tvrdenej reálnej del'by pozemkovoknižných nehnuteľností. Poručiteľ I. I. bol účastníkom predmetného konania a v jeho priebehu vyhlásil, že uznáva vlastnícke právo právnej predchodkyne odporkyne. Navrhovatelia teda vedome zamlčujú, že v minulosti došlo medzi pôvodnými vlastníkmi k dohode o reálnej del'be nehnuteľností. Prvostupňovému súdu vytkla, že sa nálezite nevyrovnal s argumentáciou navrhovateľov, podľa ktorej jej právna predchodkyňa v rozpore so zákonom získala notárske osvedčenia o vydržaní spornej parcely. Pripomenula, že osvedčené bolo vydržanie viacerých parciel, navrhovatelia sa ale domáhajú určenia (spolu)vlastníctva len k jednej z nich parcele a k ostatným parcelám sa vlastníckeho

práva nedomáhajú. To tiež potvrdzuje, že vo svojej podstate nepopierajú reálnu deľbu tvrdenú odporkyňou. Súd na to neprihliadol a dokazovanie na túto skutočnosť nezameral. Z týchto dôvodov odporkyňa žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 30. septembra 2014 sp. zn. 5 Co 181/2014 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotením toho, čo uviedla odvolateľka konštatoval, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal rozsiahle dokazovanie, výsledky ktorého vyhodnotil v súlade s § 132 O.s.p. a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu zhodol. Odvolací súd sa stotožnil aj s odôvodnením napadnutého rozsudku, v ktorom súd prvého stupňa zrozumiteľne, jasne a presne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, na základe akých skutočností vychádzal a akými úvahami sa riadil pri vyhodnocovaní skutkového stavu; v dôsledku toho zodpovedá jeho rozsudok ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd neprisvedčil argumentácii odporkyne, ktorú obsahuje jej odvolanie a nepovažoval za dôvodnú ani jej odvolaciu námietku o údajnom nedostatočnom zistení skutkového stavu. Podľa jeho názoru sa prvostupňový súd správne v odôvodnení svojho rozsudku zameral iba na tie argumenty, ktoré boli z hľadiska rozhodnutia určujúce. Odvolací súd na vysvetlenie uviedol, že právo na spravodlivý súdny proces nezahŕňa právo, aby sa súd stotožnil s názormi účastníkov konania, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani právo, aby bol účastník konania úspešný [viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04 a I. ÚS 50/04). V záverečnej časti rozsudku odvolací súd vysvetlil, že procesne úspešným navrhovateľom vzniklo právo na náhradu trov konania voči odporkyni, náhradu trov im však nepriznal, lebo im v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podala dovolanie odporkyňa. Uviedla, že v konaní jej bola odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že napadnutý rozsudok nie je náležite odôvodnený a to až do tej miery, že je nepreskúmateľný. V dôsledku toho, že v rozsudku odvolacieho súdu nie sú primerane vysvetlené dôvody rozhodnutia a nie je zrejmé, prečo ten - ktorý odvolací argument považoval odvolací súd za neopodstatnený, odporkyňa „sa nemôže riadne brániť, produkovať tvrdenia, dôkazy, keď jej nie je známe, ako sa odvolací súd v konkrétnej skutkovej a právnej rovine vypořiadal so závermi prvostupňového súdu, tvrdeniami v rovine podaného odvolania, ktorými bol odvolací súd viazaný“. Po výpočte a zopakovaní dôvodov, so zreteľom na ktoré podala odvolanie, odporkyňa uviedla, že odvolací súd sa nimi nezaoberal a len stroho konštatoval, že sa s jej odvolacou argumentáciou nestotožnil. Vysvetlenie však v tomto smere nepodal. Z týchto dôvodov odporkyňa žiadala napadnutý rozsudok buď zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, alebo zmeniť (a návrh zamietnuť).

Navrhovatelia 1/ až 5/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné

rozhodnutie, je dovolanie mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Pokiaľ je odvolanie zásadne prípustné (ak Občiansky súdny poriadok v prípade niektorých rozhodnutí výslovne neustanovuje inak), dovolanie - naopak - je prípustné, len ak to Občiansky súdny poriadok výslovne uvádza. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto mimoriadnosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inšinciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľa pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu účastníka stojaceho na opačnej procesnej strane. Porušenie princípov spravodlivého procesu totiž spočíva „v takom postupe a rozhodnutí mimoriadneho opravného súdu, ktorými sa nad rámec zákonných predpokladov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku zrušuje právoplatné rozhodnutie a vec účastníka sa dostáva opätovne pred súd, ktorý musí o veci znovu konať a rozhodovať, pretože to vytvára opätovne stav právnej neistoty, ktorá už bola nastolená právoplatným rozhodnutím súdu nižšieho stupňa“ (II. ÚS 172/03).

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty, a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo (len) z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci (porovnaj Roseltrans proti Rusku, rozsudok z roku 2005). Vo veci Abdullayev proti Rusku (rozsudok z roku 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru ESLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad Sutyazhnik proti Rusku (rozsudok z roku 2009) alebo Bulgakova proti Rusku (rozsudok z roku 2007)]. Princíp právnej istoty tu môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009).

Pri uplatnení tézy, vyplývajúcej z rozhodnutí ESLP, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce res iudicata „majú zostať nedotknuté“, je potrebné na prípady možnosti prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadiť ako na krajné výnimky z tejto zásady. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade vykladať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Konštatovanie v rozhodnutí ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 617/2012, podľa ktorého „už samotné chápanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku opodstatňuje reštriktívny prístup najvyššieho súdu k dovolacím dôvodom“, je plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci.

2. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa dovolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak a/ dovolací súd vo

výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, lebo po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo b/ ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Dovoláním odporkyne nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale taký potvrdzujúci rozsudok, ktorý nemá znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. Dovolací súd v tejto právnej veci dosiaľ nerozhodoval (rozhoduje o prvom dovolaní podanom v tejto právnej veci), preto ani nezaujal právny názor, ktorým by bol odvolací súd viazaný (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť dovolania odporkyne preto z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplýva.

3. Dovolanie odporkyne by v danom prípade bolo procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolaiteľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

4. Odporkyňa tvrdí, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Podľa názoru dovolaiteľky je rozhodnutie odvolacieho súdu nedostatočne odôvodnené až do tej miery, že je nepreskúmateľné; v nepreskúmateľnosti vidí odporkyňa procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Právo na spravodlivý súdny proces neznamena ale právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre

rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (viď tiež II. ÚS 76/07).

Judikatura najvyššieho súdu (R 111/1998) už dávnejšie považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia (len) za „inú vadu konania“, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď viaceré rozhodnutia ústavného súdu, napríklad sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013, I. ÚS 287/2014, I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

Vzhľadom na pretrvávajúcu nejednotnosť nazerania senátov najvyššieho súdu procesné dôsledky nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu bolo na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatury EŠLP. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

V danom prípade odvolací súd pri odôvodňovaní napadnutého rozhodnutia zvolil taký spôsob, pri ktorom podrobne uviedol rozhodujúci skutkový stav, z ktorého vychádzal súd prvého stupňa, zoširoka opísal priebeh prvostupňového konania, výsledky dokazovania vykonaného na súde prvého stupňa, vysvetlil, čoho sa domáhali navrhovatelia, čo odporkyňa uvádzala na svoju obranu a čím argumentovala v odvolacom konaní. Odvolací súd prijaté právne závery vysvetlil stotožnením sa s odôvodnením prvostupňového súdu (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.), ktoré považoval za zodpovedajúce § 157 ods. 2 O.s.p. Dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu [odôvodnenie ktorého nemožno posudzovať izolovane od odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), lebo prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok], uvádza v primeranom rozsahu skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci. Je tiež zrejmé, že odvolací súd - práve so zreteľom na jeho záver o úplnom obstaraní skutkových zistení, ich správnom právnom posúdení a presvedčivom odôvodnení prvostupňového rozhodnutia - nepovažoval za opodstatnenú žiadnu súčasť odvolacej argumentácie odporkyne.

K námietke odporkyne, že odvolací súd sa nevyjadril dopodrobna k všetkým dôvodom obsiahnutým v jej odvolaní, je potrebné uviesť, že obsahovou zložkou každého odvolania sú odvolacie námietky, podstatu ktorých logicky a nevyhnutne tvorí argumentácia odvolateľa, že postup súdu prvého stupňa alebo jeho rozhodnutie sú z toho - ktorého dôvodu nesprávne. Pokiaľ by za správny mal byť považovaný názor, že odvolací súd musí vždy detailne reagovať úplne na všetky dôvody odvolania, bolo by ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. nepoužiteľné. V danom prípade zo spisu vyplýva, že odvolací súd dospel k záveru, že

podmienky aplikácie § 219 ods. 2 O.s.p. sú splnené. Postup pri aplikácii tohto ustanovenia, ktorý zvolil odvolací súd, nevykazuje znaky procesnej vady relevantnej v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Za vadu konania podľa tohto ustanovenia nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odporkyne.

Dovolaiteľka tak, ako naformulovala svoje výhrady voči odôvodneniu napadnutého rozsudku, namieta (v skutočnosti) to, že v konaní došlo k „inej vade“ majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Za „ inú vadu “ (v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. neuvedenú) sa spravidla považuje najmä porušenie ustanovení o dokazovaní, a to tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov (napríklad osoba, ktorá mala byť vypočutá ako svedok, bola vypočutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, dôkaz listinou bol vykonaný v rozpore s § 129 O.s.p.), nevykonanie dôkazu navrhnutého účastníkom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník neunesol dôkazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od skutkových záverov súdu prvého stupňa bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, zohľadnenie skutočností, ktoré z dokazovania nevyplývali, opomenutie rozhodných skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo.

Za „ inú procesnú vadu “, ako už bolo uvedené vyššie, považuje nielen dávnejšia judikatúra (R 111/1998), ale tiež aktuálne stanovisko R 2/2016 aj nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia.

„ Iná procesná vada “ je ale (len) relevantný dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorý môže byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní. Konštantná judikatúra najvyššieho súdu zastáva názor, že takáto vada prípustnosť dovolania nezakladá (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011). Skutočne krajinú výnimku z toho predstavuje iba druhá veta stanoviska R 2/2016, pre uplatnenie ktorej ale - ako už bolo uvedené - obsah spisu nedáva v danom prípade žiadne opodstatnenie.

Osobitne k tej argumentácii dovolateľky, v ktorej odporkyňa argumentuje tým, že v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť (zrejme s dopadom na dovolacie konanie) riadne sa brániť a produkovať tvrdenia, dovolací súd pripomína tú časť zjednocujúceho stanoviska R 2/2016, v ktorom sa konštatuje, že ak sa odvolací súd dopustí tejto nesprávosti (t.j. nepreskúmateľnosti) a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodní, neodníma tým účastníkovi konania možnosť realizovať jeho procesné oprávnenia v zmysle „ náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov “. Aj účastník odvolacieho konania má v prípade, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné alebo arbitrárne, zachované procesné oprávnenie poukazovať na tieto nedostatky rozhodnutia a domáhať sa nápravy; môže za podmienok stanovených v zákone podať dovolanie (§ 240 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok mu nebráni v dovolaní namietat všetky nesprávosti postupu, rozhodovania a rozhodnutia odvolacieho súdu; ničím neobmedzuje jeho možnosť argumentovať aj tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je náležite odôvodnené, dôvody rozhodnutia nie sú dostatočne vysvetlené alebo sú vyjadrené nezrozumiteľne, prípadne sú neúplné, nepresvedčivé, arbitrárne alebo nepodložené priebehom a výsledkami konania - účastník konania môže teda v dovolaní namietat, že ním napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné. Na druhej strane Občiansky súdny poriadok právnou úpravou dovolania a dovolacieho konania nezaručuje, že každé podané dovolanie bude vždy prípustné, že sa dovolací súd bude vždy zaoberať aj vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia a že dovolateľ bude v konaní pred najvyšším súdom úspešný. V dovolacom konaní totiž argumentácia dovolateľa takéhoto obsahu (t.j. že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné) naráža na Občianskym súdnym poriadkom stanovené obmedzenia práva na súdnu ochranu, ktoré vyplývajú z právnej úpravy prípustnosti dovolania (viď § 236 až 239 O.s.p.).

5. Pokiaľ odporkyňa namieta, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p.

Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vadu takej povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

Treba tiež uviesť, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

Ak súd v procese dokazovania nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom takým spôsobom, ktorý predpisuje zákon, dochádza k tzv. inej (v ustanovení § 237 O.s.p. neuvedenej) vade. Takáto vada je síce relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá (porovnaj napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 266/2009).

6. Odporkyňa v dovolaní výslovne neuviedla, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. So zreteľom na obsah dovolania a v ňom zvolené formulácie dovolací súd napriek tomu uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Z dôvodu, že dovolaním bolo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, nezaoberal sa dovolací súd ani vecnou správnosťou právneho posúdenia veci zavŕšeného určením, že poručiteľ je spoluvlastník spornej parcely.

7. K predchádzajúcim bodom najvyšší súd pripomína konštatovanie ústavného súdu obsiahnuté v jeho uznesení sp. zn. IV. ÚS 196/2014, podľa ktorého „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

8. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania odporkyne nevyplýva z § 238 O.s.p., nepotvrdila sa opodstatnenosť jej tvrdenia, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 písm. f/

O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani ďalšie vady vymenované v ustanovení § 237 O.s.p., najvyšší súd odmietol dovolanie odporkyne ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

9. V dovolacom konaní procesne úspešným navrhovateľom vzniklo právo na náhradu trov tohto konania proti odporkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal navrhovateľom náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na jej priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.